

BETROKKENHEID EN
FINANCIERING PUBLIEK
PRIVATE KATAPULT
NETWERKEN

**KATA
PULT**

AANJAGERS
VAN DE KENNIS
VOOR MORGEN

TEKST EN ANALYSE

DR. HENK DE POOT (NOBIS)

NOVEMBER 2017

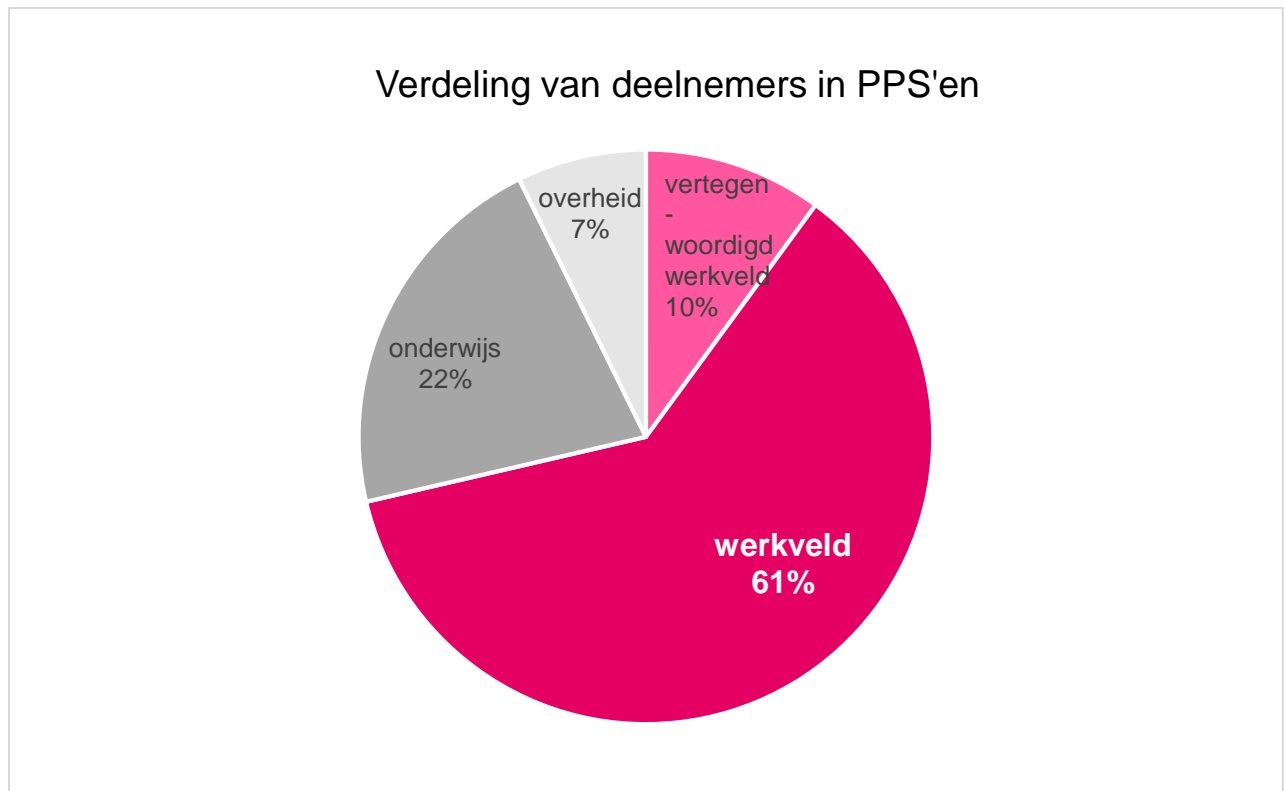
INHOUD

1	Betrokken partijen in publiek private Katapult netwerken.....	3
2	Cofinanciering in publiek private Katapult netwerken	5
3	Gevonden verschillen tussen PPS netwerken per sector.....	11

1. BETROKKEN PARTIJEN IN PUBLIEK PRIVATE KATAPULT NETWERKEN

Publiek-private netwerken van onderwijsinstellingen, arbeidsorganisaties, vertegenwoordigd bedrijfsleven en bedrijven zorgen in Nederland voor een verandering en vernieuwing van het beroepsonderwijs dat zo dichterbij de praktijk wordt gebracht. In deze notitie gaan we na hoe de netwerken zijn samengesteld en hoe de cofinanciering van de activiteiten verloopt.

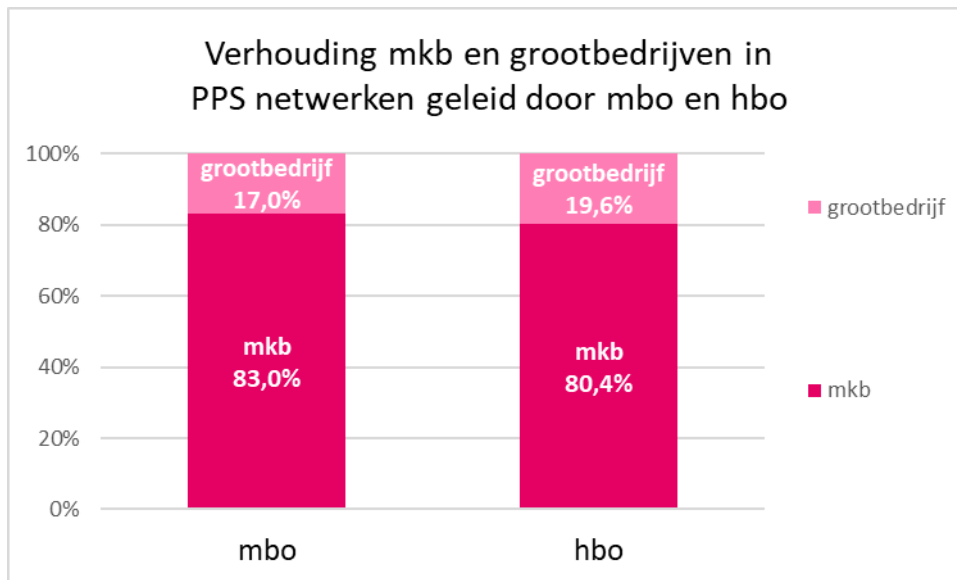
De PPS netwerken zijn in afgelopen jaren gegroeid. Op dit moment bestaat de Katapult community uit 152 PPS centra die zijn gestart met een subsidie in het kader van de regelingen Centres of expertise, Centra voor innovatief vakmanschap en het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF). Op basis van uitgebreide informatie over 133 van deze centra uit documentatie, verslagen, publicaties op websites, kunnen we extrapolerende uitspraken doen over de omvang van het gehele netwerk.

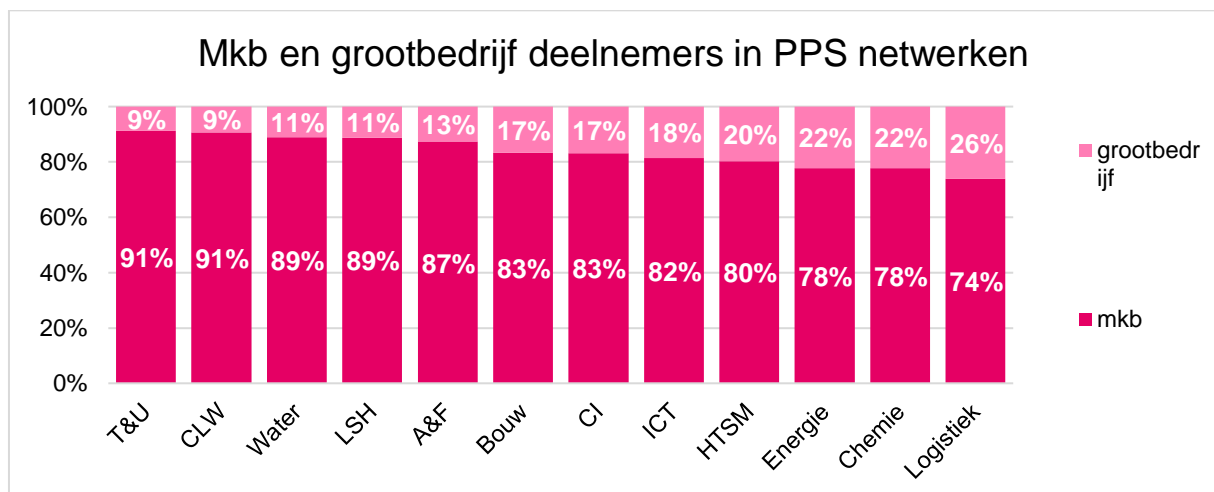
In het bovenstaande overzicht is een verdeling gemaakt op grond van 6.900 geregistreerde deelnemers. Hierbij zijn ook 3,5 van de 6 duizend deelnemende bedrijven betrokken. Het totale aantal deelnemers in PPS'en wordt geschat op ca. 10 duizend.

Bedrijfsdeelname speelt in de netwerken een cruciale rol. Door bedrijfsdeelname zijn onderwijsinstellingen in staat om ervaringen uit de praktijk in het onderwijscurriculum te integreren en omgekeerd nieuwe theoretische inzichten sneller in de beroepspraktijk te integreren. Naast de bedrijven nemen ook vele branches deel die via hun leden regionaal en ook nationaal een groot bereik hebben onder bedrijven binnen de sector.

We zien veel overeenkomst tussen de netwerken van hogescholen en die van mbo in de verhouding betrokken mkb en grootbedrijven. Deze verhouding verschilt slechts marginaal, terwijl er wel verschillen zijn afhankelijk van de sector waarop een PPS netwerk zich richt.

Wanneer we kijken naar de verhouding mkb en grootbedrijven in PPS netwerken voor verschillende branches zien we wel verschillen. Dit is mogelijk te verklaren doordat grootbedrijven in sommige branches zoals logistiek en chemie de rol op zich nemen om de sector te vernieuwen. In veel andere branches zoals de groene sector, de mileusector en de zorg valt op dat relatief veel mkb bedrijven deelnemen.

Aan het einde van deze notitie bestuderen we de verschillen per PPS sector nader.

2. COFINANCIERING IN PUBLIEK PRIVATE KATAPULT NETWERKEN

Op basis van de aanvragen voor het RIF uit de periode 2014-2017 is een analyse gedaan van de cofinanciers betrokken bij de PPS'en. Deze initiatieven zijn als basis genomen vanwege de gedetailleerde monitoring van cofinanciering. De eerder gestarte Centra voor innovatief vakmanschap (mbo) en Centres of expertise (hbo) zijn aan de hand case studies geanalyseerd.

Deze co-financiers brengen gezamenlijk een co-financieringsbijdrage bij elkaar die de basis vormt voor de stimuleringsmiddelen die het Regionaal Investeringsfonds beschikbaar stelt: maximaal 33% van de PPS activiteiten wordt vanuit het RIF bekostigd. De resterende >67% bestaat uit in cash en in kind investeringen vanuit het direct betrokken werkveld.

In het onderstaande overzicht zien we dat 72 % van de cofinanciers behoort tot het direct betrokken werkveld (62%) respectievelijk de branche-organisaties die het werkveld vertegenwoordigen (10%). De overige cofinanciers zijn de onderwijsinstellingen zelf die de PPS samenwerking organiseren of hierin participeren (16%) en overheden en intermediaire organisaties die het belang zien van de aansluiting van onderwijs en de regionale economie (12%).

De overheidsbijdrage aan de PPS'en geschiedt in meerderheid in directe financiële (in cash) bijdragen, voor de overige cofinanciers is sprake van zowel directe financiële bijdragen als indirecte bijdragen via de inzet van mensen (in kind). 17% van de co-investering komt vanuit de overheid en hieraan gekoppelde intermediaire organisaties. Ook branches hebben vanuit hun opleidingsfondsen middelen beschikbaar om onderwijsontwikkeling te stimuleren die aansluit bij de veranderende behoeften van

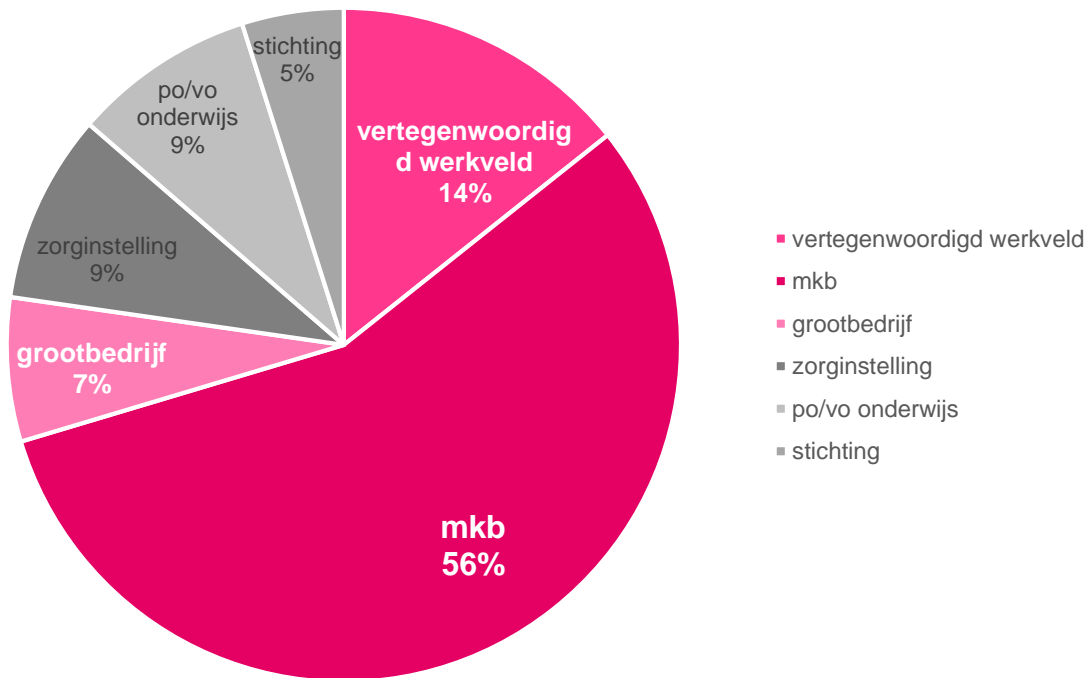
het werkveld. Zo stimuleren de branches goede scholing, omscholing en bijscholing. Vanuit de onderwijsinstellingen is actieve deelname in de PPS essentieel zodat docenten direct toegang krijgen tot nieuwe werkwijzen en inzichten en zij omgekeerd de werkveldpartners kunnen bijscholen rondom nieuwe werkwijzen die de branche nog moet oppakken. Vanuit de onderwijsinstellingen en kennisinstellingen werken docenten en onderzoekers en werkveld samen in onderzoeksprojecten om nieuwe kennis te ontwikkelen en theoretische inzichten in praktijk te toetsen en implementeren. De investering van de zijde van onderwijsinstellingen en kennisinstellingen vanuit de eigen middelen is 19%.

De grootste bijdrage in inzet van middelen en mensen komt vanuit het werkveld zelf. Naast de 19% co-investering vanuit de branche-organisaties investeert het werkveld zelf 45%. Gezamenlijk is het werkveld goed voor 64% van de co-investering.

Indien we inzoomen op de co-financiers in PPS netwerken vanuit werkveld, kunnen we een onderscheid zien tussen het publieke en private werkveld. 77% van de co-financiers zijn afkomstig uit het private werkveld, tegen 23% vanuit het publieke werkveld. De private investeerders zijn enerzijds vertegenwoordigers van het werkveld zoals branche-organisaties, netwerken en opleidingsbedrijven (14%), anderzijds de mkb bedrijven (56%) en de grootbedrijven (7%) zelf. Vanuit het publieke werkveld investeren met name de zorginstellingen (9%) de po/vo onderwijsinstellingen (9%) en stichtingen zoals culturele instellingen die deelnemen (5%).

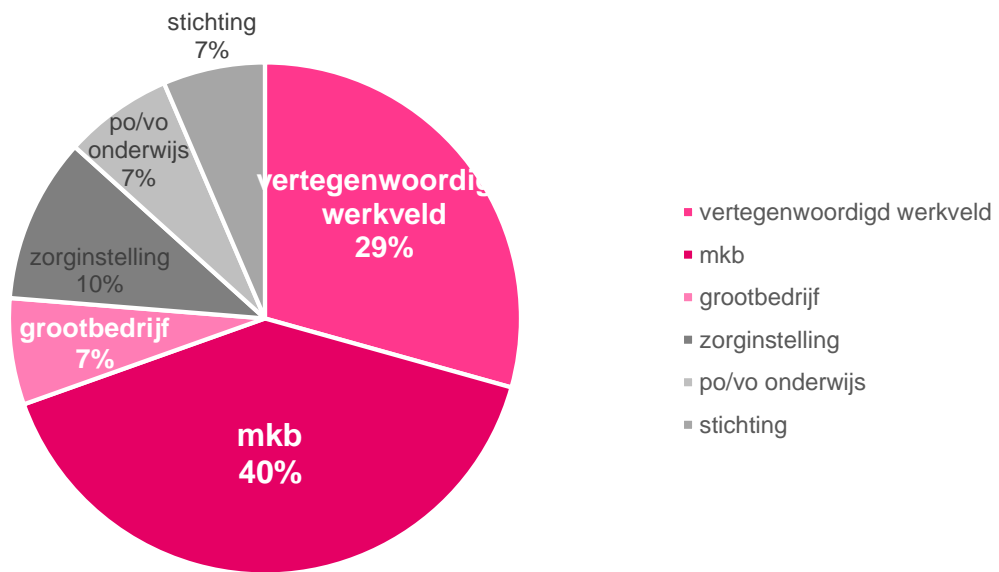
Aantal co-financiers in PPS'en

Gemeten naar de omvang van de investeringen per werkveld-groep zien we een vergelijkbaar beeld. De meerderheid (76%) van de investeringen in PPS netwerken komt ook nu vanuit het private werkveld tegen 24% vanuit het publieke werkveld. Ongeveer 3/10 van de werkveld investeringen komt vanuit het vertegenwoordigde werkveld zoals branches en opleidingsbedrijven, bijna de van de investeringen komt van de bedrijven, waarbij MKB 4/10 en het grootbedrijf 1/14 voor zijn rekening neemt. Relatief dragen de brancheorganisaties met 29% het meeste bij. In absolute zin is de gezamenlijke bijdrage van de bedrijven met 47% het grootste.

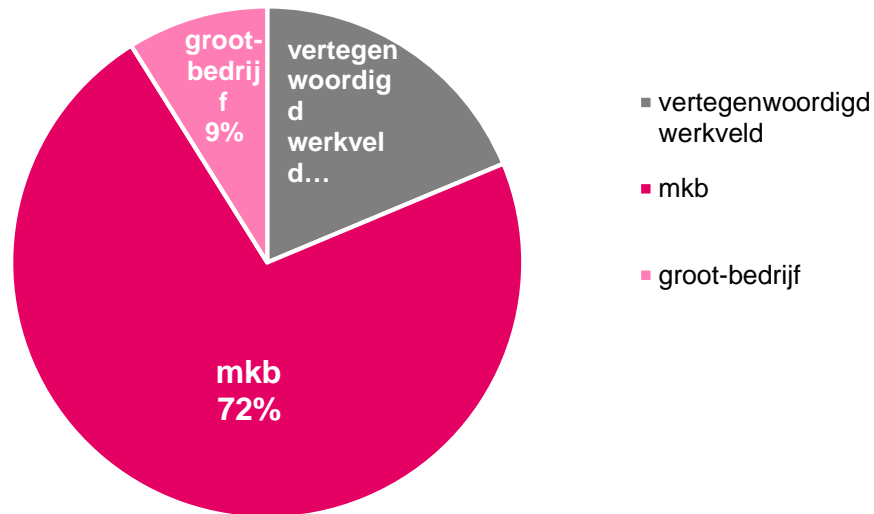

Aandeel in co-financieringsbijdrage vanuit werkveld

Als we inzoomen op de financiers vanuit het private werkveld, zien we dat 7/10 van de financiers behoort tot het midden en kleinbedrijf, tegen 1/11 behorend tot het grootbedrijf. Het vertegenwoordigd werkveld zoals branches, opleidingsbedrijven en netwerken maken 1/5 van de private co-financiers in PPS netwerken uit.

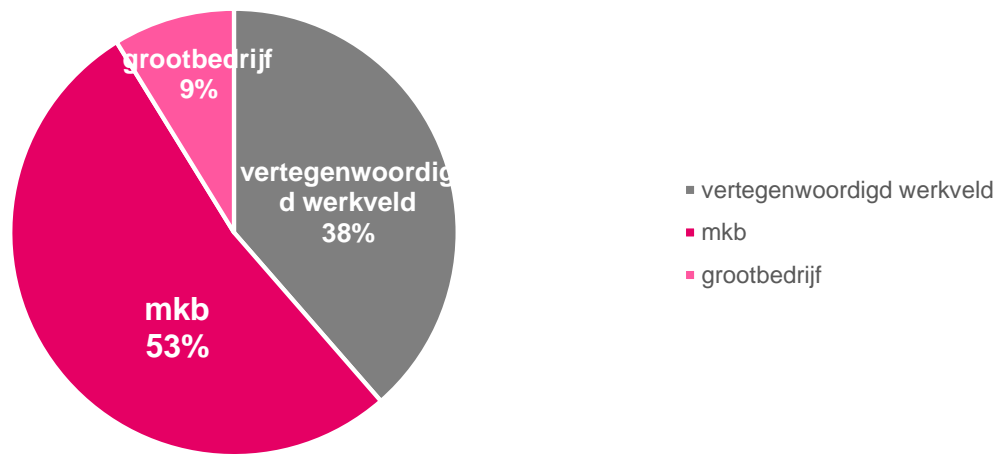
Aantal co-financieringsbijdragen vanuit het private werkveld

Gelet op de omvang van de in cash en in kind bijdragen in PPS netwerken, heeft het vertegenwoordigde werkveld in de vorm van branche-organisaties, opleidingsbedrijven en netwerken een groot aandeel in de co-financiering. Deze organisaties nemen 38% van de private co-financiering voor hun rekening, tegen 53% private co-financiering vanuit de mkb bedrijven en 9% private co-financiering vanuit de grootbedrijven.

Grootbedrijven investeren gemiddeld ca. 38% meer in PPS'en dan co-investerende mkb bedrijven, maar de individuele verschillen zijn groot. Sommige mkb bedrijven investeren zeer fors in PPS deelname omdat het belang van onderwijsontwikkeling direct aan hun bedrijfsvoering raakt.

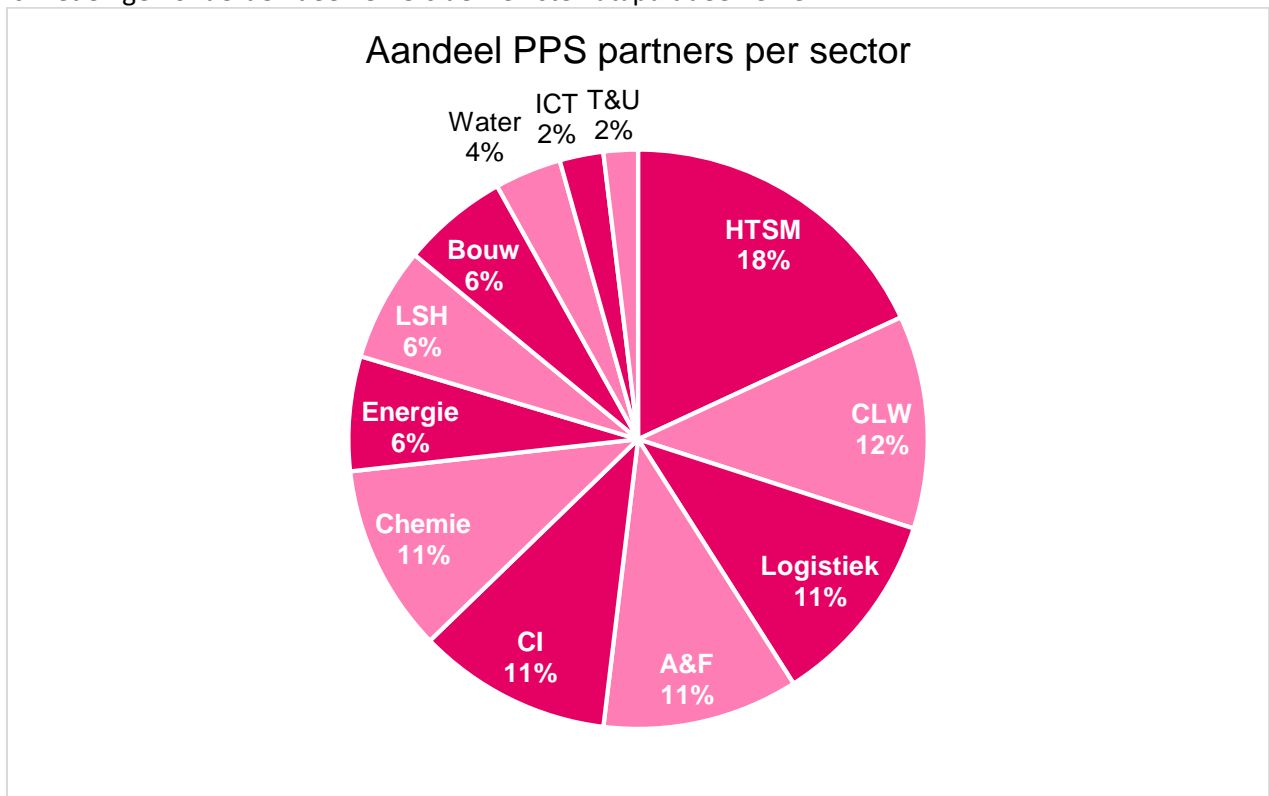
Aandeel in co-financieringsbijdrage vanuit werkveld

3. GEVONDEN VERSCHILLEN TUSSEN PPS NETWERKEN PER SECTOR

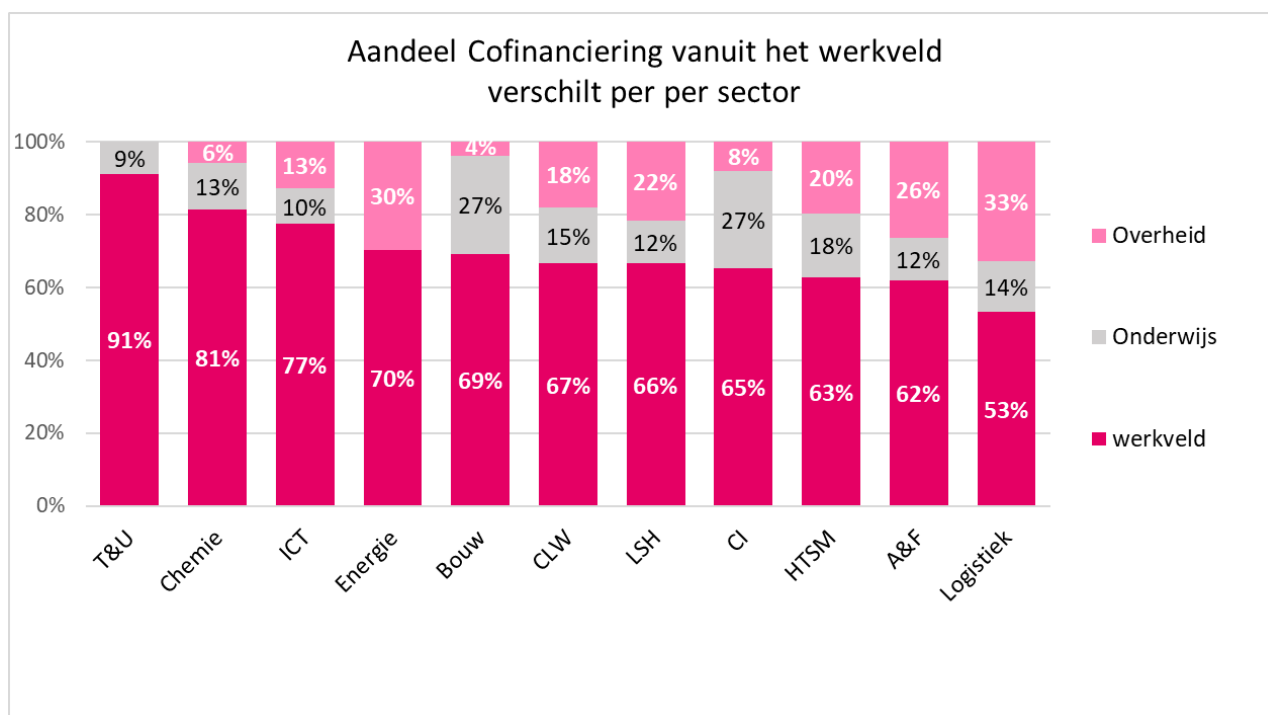
Nadat we de verschillen per sector kort hadden aangestipt in de inleiding van deze notitie, gaan we in deze sectie iets dieper in op de rol van sectoren voor de samenstelling en inbreng in PPS netwerken. We kunnen de PPS netwerken indelen per sector, waarbij we de topsectoren als uitgangspunt nemen. Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, Chemie, Energie, Life Science & Health, Agri & Food, Creatieve Industrie, HTSM en Logistiek zijn alle vertegenwoordigd in PPS netwerken. Voor de topsector Water zijn er ook PPS netwerken, maar getalsmatig te weinig voor een statistische analyse. Naast de topsectoren vallen de sectoren ICT en Bouw en de maatschappelijke sector Cultuur, Leefbaarheid en Welzijn (zorg) op.

PPS netwerken voor HTSM maken 18% van alle katapult deelnemers uit, de Cultuur Leven en Welzijn netwerken verbinden 12 % van de deelnemers, enzovoort. De sector Tuinbouw en Uitgangsmaterialen is met enige honderden deelnemers de kleinste Katapult deelnemer.

Het overzicht van cofinancieringsaandelen per sector laat zien dat de sector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen de meest gecommiteerde bedrijfsdeelnemers heeft.

Zij brengen 91% van de cofinanciering bij elkaar. Ook in de sector Chemie is de directe bijdrage van werkveld deelnemers hoog (81%). In de andere sectoren zien we een relatief grotere cofinancieringsbijdrage vanuit lokale en regionale overheden en onderwijsinstellingen, maar ook dan brengen de werkveldpartijen meer dan de helft van de cofinanciering in.

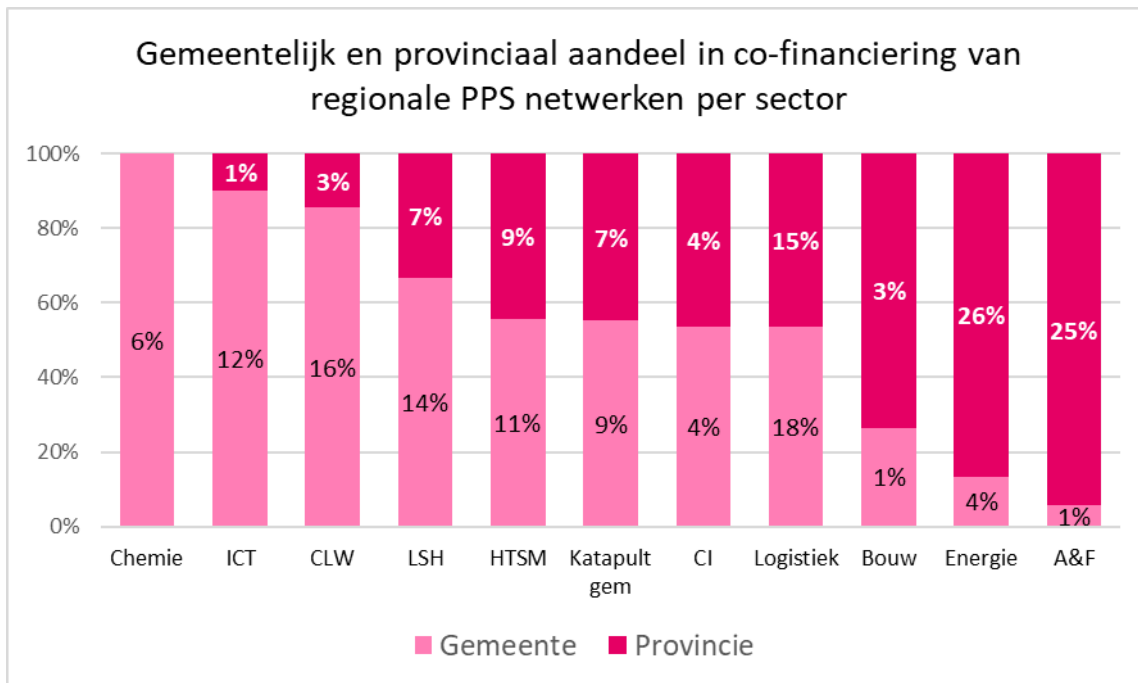
De netwerken hebben gezamenlijk inmiddels rond 10 duizend deelnemers. Dit zijn dus onderwijsinstellingen, overheidspartijen, vertegenwoordigd werkveld in opleidingsbedrijven, netwerken en branche-organisaties en daarnaast en vooral partijen vanuit het werkveld.

Als we puur focussen op de co-financieringsbijdragen van overheden bemerken we een verschil in sectoren tussen cofinanciering vanuit gemeenten en cofinanciering vanuit de regio. Technische onderwerpen worden veelal gesponsord door gemeenten die het belangrijk vinden dat deze sectoren zich kunnen ontwikkelen in hun stad. De onderwerpen waarbij landschap en ruimte van belang zijn, vinden gemakkelijker sponsors op regionaal niveau die aandacht hebben voor de economische structuur van hun regio.

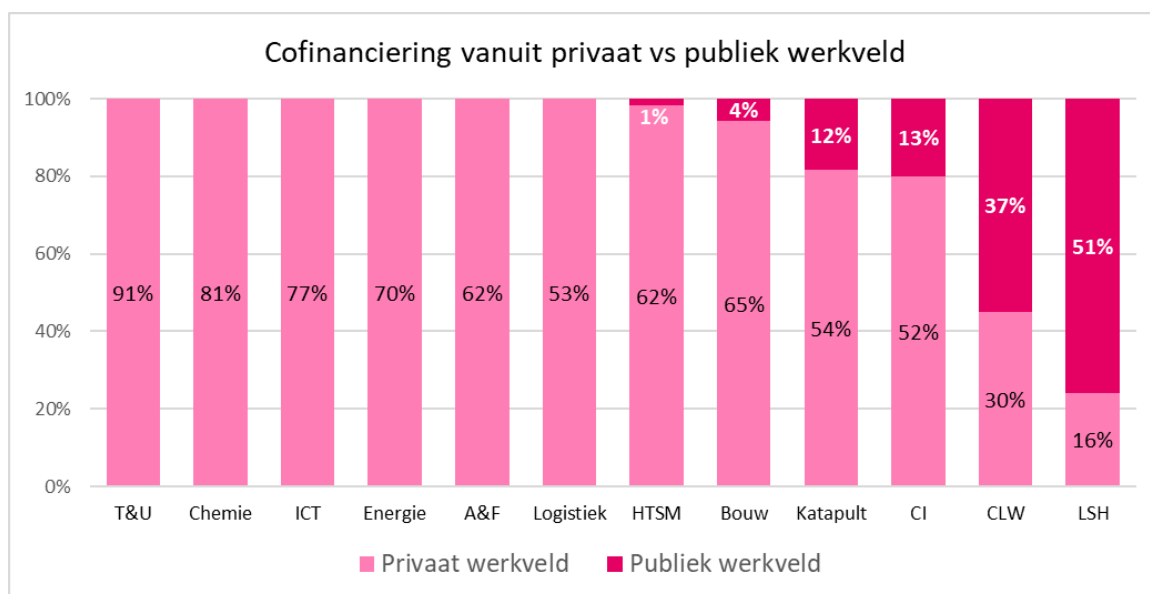
Toelichting bij de volgende figuren

Let op dat de figuren die hier in op de volgende pagina's worden getoond deel-overzichten laten zien. De staafdiagrammen laten zien hoe respectievelijke delen optellen tot 100% van het deel dat in focus staat. Daarnaast geven de cijfers binnen de staafdiagrammen aan welk % deze delen vormen in het geheel.

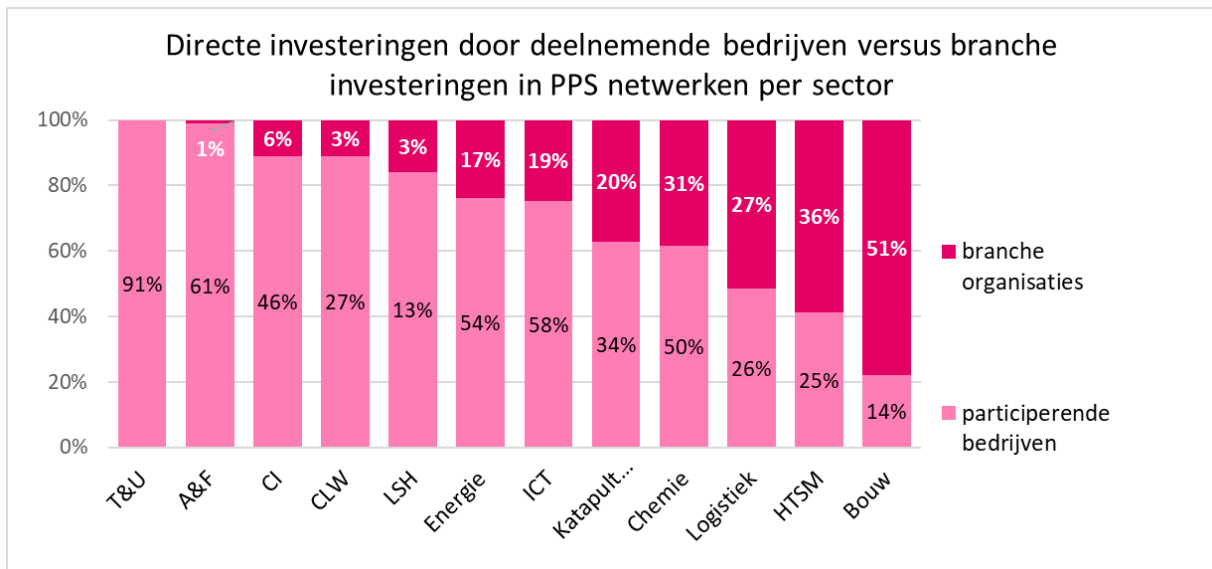
Zo zijn er bijvoorbeeld in de PPS'en in de sector ICT 13% co-financieringsbijdragen vanuit de regionale overheden, namelijk een bijdrage van 1% vanuit provinciale overheden en een bijdrage van 12% vanuit de gemeentelijke overheden. Die bijdragen als zodanig verhouden zich tot elkaar als 8 : 92 zoals af te lezen is op y-as van de figuur.

Uit de aard van het onderwerp worden de PPS netwerken rondom maatschappelijke onderwerpen zoals gezondheid, zorg en welzijn en cultuur sterker gedomineerd door werkveld partijen uit het publieke werkveld. De netwerken rondom technische onderwerpen hebben vooral private ondernemingen als deelnemers.

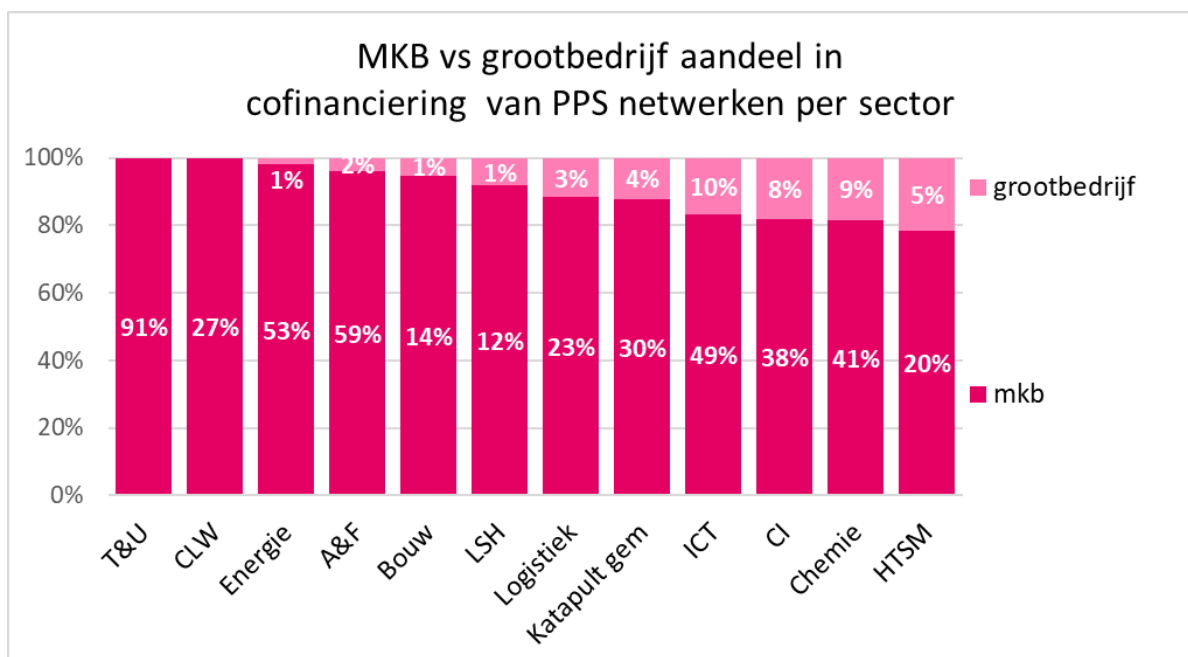

De private cofinanciering wordt direct door bedrijven gedaan en indirect via de het vertegenwoordigd werkveld in de deelname van branches en hun bijbehorende opleidingsbedrijven en de netwerken waarbij deze bedrijven zijn aangesloten. We zien bijvoorbeeld actieve branches bij bouw, installatietechniek, logistiek en vele technische branches. Samen zorgen bedrijven en hun branche-organisaties voor een cofinanciering gedurende meerder jaren op basis waarvan de publiek private samenwerking mogelijk wordt gemaakt.

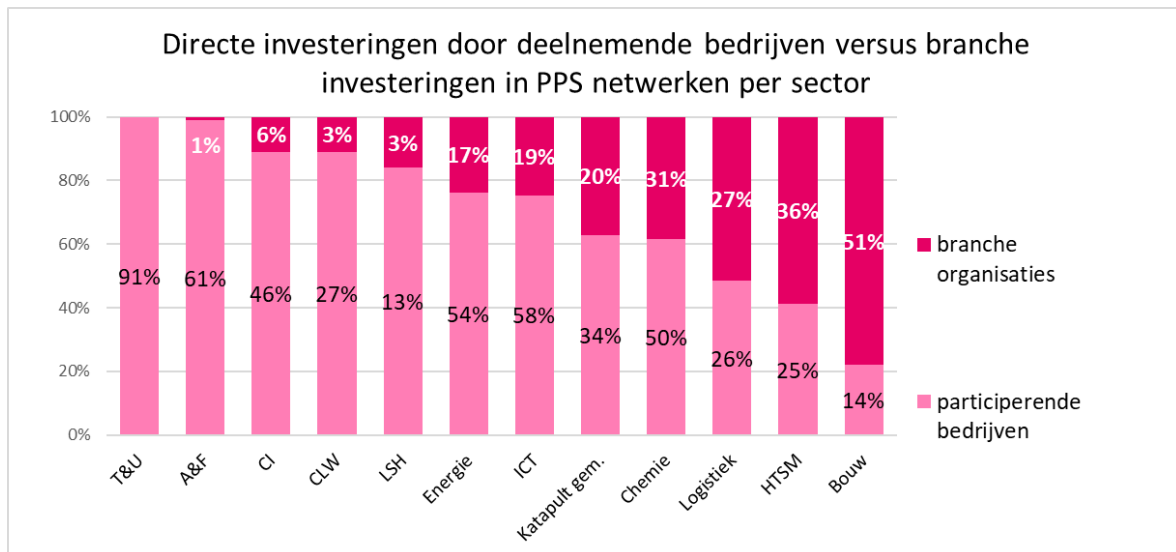
De bedrijven die als cofinancier in de PPS netwerken optreden komen in hoofdzaak uit het mkb. In de sectoren HTSM en chemie is ca 80% van de bedrijfsinvesteringen direct afkomstig van mkb bedrijven tegen 20% investeringen vanuit het deelnemend grootbedrijf. Voor de overige sectoren is het aandeel van mkb in de bedrijfsinvesteringen zelfs nog groter. De groene PPS'ën worden bijna geheel gefinancierd vanuit het mkb.

In de inleiding lieten we zien welke bedrijven in algemene zin deelnemen in PPS netwerken per sector. Hier kijken we tenslotte opnieuw naar de PPS netwerken, waarbij we letten op de partijen met een rol als co-financier. We zien een enigszins vergelijkbaar beeld. De dominantie in co-financiering door grootbedrijven is nu het grootste binnen de sectoren HTSM en Chemie.

Als we tenslotte letten op de kwantitatieve inbreng van de mkb bedrijven en grootbedrijven per sector dan zien we dat logistiek, chemie en HTSM PPS'en aanzienlijke co-investeringen ontvangen vanuit het grootbedrijf.

De sector bouw is opmerkelijk omdat relatief weinig grootbedrijven in de bouw deelnemen, maar deze kennelijk wel een grote impact hebben op de co-investeringen in de PPS'en.

AANSPANNEN EN RICHTEN.
WIJ ZIJN KATAPULT

**KATA
PULT**

AANJAGERS
VAN DE KENNIS
VOOR MORGEN